

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 157/13

V Luxemburgu 12. decembra 2013

Návrhy generálneho advokáta v spojených veciach C-293/12
a C-594/12,
Digital Rights Ireland,
Seitlinger a i.

Podľa generálneho advokáta Pedra Cruza Villalóna je smernica o uchovávaní údajov nezlučiteľná s Chartou základných práv

Navrhuje však pozastaviť účinky konštatovania neplatnosti, aby normotvorca Únie mohol prijať v primeranej lehote opatrenia potrebné na nápravu konštatovanej neplatnosti

V návrhoch, ktoré dnes generálny advokát Pedro Cruz Villalón predniesol, dospel k záveru, že **smernica** o uchovávaní údajov¹ **je ako celok nezlučiteľná s požiadavkou** zakotvenou v Charte základných práv Európskej únie, **podľa ktorej akékoľvek obmedzenie výkonu základného práva musí byť upravené zákonom**.

Podľa generálneho advokáta **predstavuje smernica závažný zásah do základného práva občanov na rešpektovanie súkromného života**, a to tým, že poskytovateľom telekomunikačných alebo elektronických komunikačných služieb stanovuje povinnosť zhromažďovať a uchovávať prevádzkové údaje a údaje o polohe v rámci týchto elektronických komunikácií.²

Generálny advokát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že použitie týchto údajov môže umožniť zostaviť verný, ako aj dôkladný prehľad o významnej časti správania osoby, ktorá patrí do jej súkromného života, ba dokonca úplný a presný obraz jej súkromnej identity. Okrem toho existuje zvýšené riziko, že sa uchovávané údaje použijú na protiprávne účely potenciálne zasahujúce do súkromného života alebo všeobecnejšie podvodné, ba dokonca poškodzujúce účely. Údaje totiž nie sú uchovávané verejnými orgánmi, a dokonca ani pod ich priamou kontrolou, ale uchovávajú ich samotní poskytovatelia služieb elektronických komunikácií. Navyše smernica nestanovuje, že by údaje museli byť uchovávané na území členského štátu. Tieto údaje môžu v dôsledku toho byť zhromažďované na bližšie neurčených miestach kybernetického priestoru.

Vzhľadom na tento závažný zásah mala smernica najprv definovať základné zásady, ktorými sa mala riadiť definícia minimálnych záruk vymedzujúcich prístup k zhromaždeným a uchovávaným údajom a ich použitie.³

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/24/ES z 15. marca 2006 o uchovávaní údajov vytvorených alebo spracovaných v súvislosti s poskytovaním verejne dostupných elektronických komunikačných služieb alebo verejných komunikačných sietí a o zmene a doplnení smernice 2002/58/ES (Ú. v. EÚ L 105, s. 54).

² Nie však ich obsah, teda informácie nimi oznámené.

³ Normotvorcovi Únie teda prináležalo, aby usmernil opis trestných činov, ktoré môžu odôvodniť prístup príslušných vnútroštátnych orgánov k zhromaždeným a uchovávaným údajom podrobnejšie než len opisom „závažné trestné činy“. Bolo nevyhnutné, aby usmernil právnu úpravu členských štátov týkajúcu sa povolenia prístupu k zhromaždeným a uchovávaným údajom tým, že by tento prístup obmedzil ak nie iba na súdne orgány, tak aspoň na nezávislé orgány, alebo, ak nie takto, tak potom tým, že by podrobil každú žiadosť o prístup preskúmaniu súdnych alebo nezávislých orgánov a že by vyžadoval *ad hoc* preskúmanie žiadostí o prístup s cieľom obmedziť oznamované údaje na to najnutnejšie. Rovnako sa dalo očakávať, že ako zásadu stanoví možnosť členských štátov upraviť výnimky z prístupu k uchovávaným údajom za určitých mimoriadnych okolností, alebo dokonca sprísnené podmienky prístupu v situáciách, v ktorých takýto prístup môže porušiť základné práva zaručené Chartou, ako napríklad v kontexte práva na lekárske tajomstvo. Normotvorca Únie mal stanoviť zásadu povinnosti orgánov oprávnených na prístup k údajom na jednej strane vymazať údaje, hneď ako už nie sú užitočné, a na druhej strane informovať dotknuté osoby o uvedenom prístupe aspoň dodatočne, hneď ako je vylúčené akékoľvek riziko, že táto informácia môže poškodiť účinnosť opatrení odôvodňujúcich použitie uvedených údajov.

Smernica – ktorá okrem toho neupravuje prístup k zhromaždeným a uchovávaným údajom, ani ich využívanie – postúpila totiž na členské štáty povinnosť definovať a zakotviť tieto záruky. Preto smernica nedodrжала požiadavku stanovenú Chartou, aby každé obmedzenie základných práv bolo ustanovené zákonom. Táto podmienka totiž ide nad rámec čisto formálnej požiadavky. Číže, keď normotvorca Únie prijme, ako v prípade smernice o uchovávaní údajov,⁴ akt ukladajúci povinnosti tvoriace závažné zásahy do základných práv občanov Únie, musí prevziať zodpovednosť a definovať prinajmenšom zásady, ktorými sa musí riadiť definícia, zavedenie, uplatňovanie a kontrola dodržiavania nevyhnutných záruk. Práve tento rámec umožňuje posúdiť dosah toho, čo takýto zásah do základného práva konkrétne znamená, a môže ho teda robiť z ústavného hľadiska prípustným alebo neprípustným.

Generálny advokát Cruz Villalón dospel ďalej k záveru, že **smernica o uchovávaní údajov je nezlučiteľná so zásadou proporcionality⁵, pretože ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby údaje boli uchovávané počas doby, ktorej horná hranica⁶ je stanovená na dva roky.**

Domnieva sa, že táto smernica sleduje úplne legitímny účel, ktorým je zabezpečiť dostupnosť zhromaždených a uchovávaných údajov na účely vyšetrovania, odhaľovania a stíhania závažných trestných činov a možno ju považovať za primeranú a pod podmienkou, že existujú záruky, ktoré ju musia sprevádzať, dokonca aj za nevyhnutnú na dosiahnutie tohto cieľa.

Generálny advokát však nenašiel v rôznych stanoviskách predložených Súdnemu dvoru, obhajujúcich proporcionality doby uchovávania údajov, žiadne odôvodnenie na to, aby doba uchovávania údajov, ktorú majú stanoviť členské štáty, nemohla byť **kratšia ako jeden rok.**

Pokiaľ ide o časové účinky konštatovanej neplatnosti, po zvážení rôznych prítomných záujmov generálny advokát navrhuje pozastaviť účinky konštatovania neplatnosti smernice do času, kým normotvorca Únie prijme opatrenia potrebné na nápravu konštatovanej neplatnosti, pričom treba spresniť, že tieto opatrenia musia byť prijaté v primeranej lehote.

V tejto súvislosti poznamenáva, že relevantnosť a dokonca aj naliehavosť konečných cieľov obmedzenia predmetných základných práv nie je sporná. Konštatovaná neplatnosť má však výnimočnú povahu. Smernica je neplatná z dôvodu neexistencie dostatočného rámca záruk upravujúceho prístup k zhromaždeným a uchovávaným údajom a ich použitie (povaha zákona), pričom však táto neplatnosť mohla byť napravená v rámci opatrení preberajúcich smernicu prijatých členskými štátmi. Na druhej strane, ako to vyplýva z informácií poskytnutých Súdnemu dvoru, vo všeobecnosti členské štáty vykonali svoje právomoci, pokiaľ ide o maximálnu dobu uchovávania údajov, zdržanlivo.

Dnešné návrhy sú prednesené v rámci dvoch prejudiciálnych konaní začatých na podnet High Court of Ireland (Írsko) a Verfassungsgerichtshof (Ústavný súd, Rakúsko).

High Court musí rozhodnúť v spore medzi Digital Rights Ireland Ltd, spoločnosťou s ručením obmedzeným, ktorej cieľom podľa jej stanov je podpora a ochrana občianskych a ľudských práv, najmä v kontexte moderných komunikačných technológií, a írskymi orgánmi. V rámci tohto sporu Digital Rights, ktorá uvádza, že je majiteľkou mobilného telefónu, tvrdí, že írske orgány protiprávne spracovávali, uchovávali a kontrolovali údaje vzťahujúce sa na jej komunikácie.

⁴ Generálny advokát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že smernica o uchovávaní údajov nie je smernicou, ktorá len harmonizuje ustanovenia rovnako prijaté väčšinou členských štátov, ale sama stanovuje povinnosť uchovávania údajov.

⁵ Tak ako ju zakotvuje Charta. Okrem toho generálny advokát skúma smernicu aj z hľadiska proporcionality v zmysle článku 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii.

⁶ Smernica okrem toho stanovuje, že dĺžka uchovávania údajov nemôže byť v žiadnom prípade kratšia ako šesť mesiacov.

Verfassungsgerichtshof musí rozhodnúť o troch žalobách podaných vládou spolkovej krajiny Korutánsko, pánom Michaelom Seitlingerom a 11 130 žalobcami, ktorí tvrdia, že rakúsky zákon o telekomunikáciách je v rozpore s rakúskou ústavou.

UPOZORNENIE: Súdny dvor nie je viazaný návrhmi generálneho advokáta. Úlohou generálnych advokátov je nezávisle navrhnúť Súdnemu dvoru právne riešenie veci, ktorá im bola pridelená. Sudcovia Súdneho dvora od tohto momentu začínajú v tejto veci poradu. Rozsudok bude vyhlásený neskôr.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) návrhov sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň ich prednesu.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Fotografie z prednesenia návrhov sú k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106